

Wydarzenia

W Archiwum Nauki zapraszamy na wystawę dedykowaną *Niepodległej...*

Kokarda narodowa, pamiątka pierwszych wyborów do sejmu z dnia 26 I 1919.

Wystawa *Niepodległej...* zainicjowana wernisażem w dniu 16 listopada br. w Archiwum Nauki wpisuje się w ciąg krakowskich uroczystości rocznicowych organizowanych z okazji 100-lecia odzyskania niepodległości. Udostępniając szerszej publiczności archiwalia i muzealia z tamtego okresu, organizatorzy jednocześnie składają hołd Tym, którzy walczyli o kształt Odrodzonej zarówno w salonach dyplomatycznych, jak i z bronią w ręku na polu walki.

Opowieść wystawowa składa się z dwóch części. Jedna poświęcona jest, zapomnianym dziś, wysiłkom uczonych, takich jak: Kazimierz Nitsch, Stanisław Kutrzeba, Władysław Semkowicz, Wincenty Lutosławski, Zygmunt Czerny, którzy brali aktywny udział w pracach Polskiego Biura Kongresowego jako specjaliści, doradcy, eksperci, walcząc o kształt granic Niepodległej, o jej byt na arenie międzynarodowej. W ich rządzie należy także wymienić Walerego Goetla, członka Komisji Delimitacyjnej negocjującej granicę polsko-czechosłowacką aż do 1928 roku. W tej części ekspozycji na uwagę zasługują listy Kazimierza Nitscha do żony Anieli z relacjami z prac nad sprawą granicy zachodniej, a także dokumenty dotyczące działań Walerego Goetla w Komisji Delimitacyjnej.

Na początku drugiej części wystawy znajdują się piękne krakowskie pamiątki wydarzeń z przełomu 1918/1919, wśród nich chorągwie z Orłem i Pogonią, wykonane przez Elżbietą z Baranowskich Natansonową wraz z dziećmi w nocy z 11/12 listopada i wywieszone 12 listopada z okien kamienicy przy Studenckiej, a także pamiątkowa kokarda narodowa z pierwszych wyborów do sejmu 26 stycznia 1919 r.

Smok, a później walczył w wojnie polsko-bolszewickiej. Na wystawie prezentowane są jego wspomnienia z tamtego okresu, rysunki, dokumenty osobiste i fotografie. Walkę o granice na Górnym Śląsku obrazują archiwalia ze spuścizny Jerzego Dobrzyckiego (historyka,

Kazimierz Mitera na kwaterze w Kobryniu, 17 IX 1920.

twórcy Muzeum Historycznego m. Krakowa), uczestnika plebiscytu i trzeciego powstania śląskiego. Ponadto prezentujemy cenne pamiątki związane z Błękitną Armią gen. Józefa Hallera.

Wystawie towarzyszy wydawnictwo, oprócz spisu eksponatów, wprowadzenia i części ilustracyjnej zawierające także fragment pamiętników Mieczysławy Miterzanki oraz list i wspomnienia z niewoli ukraińskiej Kazimierza Mitera.

Na zakończenie pozostaje powtórzyć za publikacją *Niepodległej...*: „Mamy nadzieję, że wystawa *Niepodległej...* spełni swoją rolę i przyczyni się do przywołania pamięci tych, którzy dla nas, dla przyszłych pokoleń, tworzyli zręby nowego świata. Stawali przed trudnym zadaniem położenia podwalin pod polskie państwo, walcząc o kształt naszych granic, odbudowując ciężką pracą kraj. W ten sposób mogli spłacić dług wdzięczności tym, którzy odpowiedzieli na wezwanie Ojczyzny i ruszyli w bój. Wielu z nich oddało to, co najcenniejsze. Poświęcili własne życie, a słysząc świst ostatniej kuli i wypuszczając karabin ze słabnących rąk, wierzyli, że warto było złożyć ofiarę Tej, na której wezwanie poszli, a której mieli już nie poznać – NIEPODLEGŁEJ...

Organizatorzy wystawy *Niepodległej...* zapraszają do 15 marca 2019 roku, od poniedziałku do piątku w godz. 9-15, licząc, że po jej obejrzeniu zwiędzający powtórzą słowa prof. Jana Machnika, zapisane w księdze pamiątkowej wystawy: „To jedna z najbardziej wzruszających wystaw poświęconych narodzinom Polski, jaką mogłem obejrzeć”.

Serdecznie ZAPRASZAMY.

MARZENA WŁODEK

Sala wystawowa Archiwum.

Jednak lwia część stanowią archiwalia i muzealia krakowskiej rodziny Miterów, a zwłaszcza jej młodych przedstawicieli: Mieczysławy (wówczas licealistki, a później profesor filologii polskiej), której pamiętnik prezentujemy, i Kazimierza (późniejszego artysty malarza i historyka sztuki). Jako student zgłosił się on ochotniczo do Legii Akademickiej i brał udział w wojnie polsko-ukraińskiej w załodze pociągu pancernego